

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-27

Vår referens

Evelina Cederholm
Utvecklingssamordnare
evelina.cederholm@malmo.se

Nämndinitiativ Anton Sauer (C) om blockering av DeepSeek från Malmös skoldatorer STK-2025-278

Sammanfattning

Anton Sauer (C) har inkommit till kommunstyrelsen med ett nämndinitiativ om blockering av det kinesiska AI-systemet DeepSeek från Malmös skoldatorer. Kommunstyrelsen beslutade på dess sammanträde den 5 februari 2025 att ge stadskontoret i uppdrag att bereda nämndinitiativet. I nämndinitiativet lyfts risker och farhågor gällande finansiering, personlig integritet samt missbruk och stöld av information vid användning av tjänsten. Initiativtagaren föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anmoda förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att blockera sidan DeepSeek från samtliga skoldatorer.

Stadskontoret har i beredningen av ärendet inhämtat synpunkter från berörda förvaltningar. Stadskontoret delar initiativtagarens bild av riskerna med AI-system som DeepSeek och ser att det är av stor vikt att Malmö stad som organisation arbetar för att hantera riskerna och arbeta förebyggande. Stadskontoret bedömer dock att befintliga arbetssätt, styrdokument och planerade utvecklingsinsatser möjliggör för nämnderna att fatta informerade beslut om användningen av AI-system i sin verksamhet. Sammantaget anser stadskontoret att det inte är ett rimligt förfarande att blockera enskilda tjänster, utan förespråkar att AI-system hanteras i linje med befintliga arbetssätt för digitala tjänster. Stadskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen avslår yrkandet i nämndinitiativet av Anton Sauer (C) om blockering av DeepSeek från Malmös skoldatorer.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen avslår nämndinitiativet av Anton Sauer (C) om blockering av DeepSeek från Malmös skoldatorer.

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ Anton Sauer (C) om blockering av DeepSeek från Malmös skoldatorer
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250224 Nämndinitiativ Anton Sauer (C) om blockering av DeepSeek från Malmös skoldatorer

Beslutsplanering

Kommunstyrelsen 2025-02-05

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-03-03

Kommunstyrelsen 2025-03-05

Beslutet skickas till

Anton Sauer (C)

Förskoleförvaltningen

Grundskoleförvaltningen

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Serviceförvaltningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Anton Sauer (C) har inkommit med ett nämndinitiativ om att blockera sidan DeepSeek från samtliga skoldatorer. Kommunstyrelsen beslutade på dess sammanträde den 5 februari 2025 att ge stadskontoret i uppdrag att bereda nämndinitiativet. I nämndinitiativet lyfts risker och farhågor gällande finansiering, personlig integritet samt missbruk och stöld av information relaterat till det kinesiska AI-systemet DeepSeek. Ett exempel som lyfts är tjänstens bortfiltrering av information om den historiska massakern vid Himmelska fridens torg och brott mot mänskliga rättigheter mot befolkningsgruppen uigurer. Initiativtagaren menar att det är avgörande att säkerställa en trygg och säker digital miljö för Malmös skolelever för att skapa goda förutsättningar för lärande i Malmös skolor och föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar:

- Att anmoda förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att blockera sidan DeepSeek från samtliga skoldatorer.

Bakgrund

Om DeepSeek och andra AI-system

AI är en förkortning av artificiell intelligens. Artificiell betyder konstgjord och intelligens brukar definieras som den mentala förmågan att planera, lösa problem, dra slutsatser och vara självlärande. Idag används AI som ett samlingsbegrepp för en rad olika teknologier. Allmänt tillgängliga AI-system går att använda via internet eller appar. De är inte skapade för Malmö stad och har inte granskats av stadens organisation. En

AI-modell är ett datorprogram som tränas med data. Modellen lär sig att lösa specifika uppgifter, som att känna igen bilder eller förstå text. DeepSeeks AI-modeller kan läggas lokalt och tränas medan DeepSeeks molntjänst finns på internet och kan användas fritt av alla. Det innebär att modellen också tränas av alla som använder den.

AI-system kan ge felaktiga uppgifter och slutsatser vilket gör att det krävs kontroller av påståenden och faktainnehåll. AI-system kan innehålla bias, det vill säga att en AI-modell är partisk eller orättvis. Användaren måste därför vara medveten och uppmärksam på att resultaten kan förstärka bias mot olika grupper. AI utgår från statistiska sannolikhetsmodeller och förstår inte helheten eller det sammanhang som frågan eller uppgiften ställs i. Användaren måste därför vara noga med i vilket sammanhang som systemet används och medveten om att svaren kan vara olämpliga eller skadliga. AI-system har inte känslor eller personliga erfarenheter, men genom den tonalitet och det sätt som framför allt generativa AI-system uttrycker sig på, kan det framstå som om användaren pratar med en person. Resultaten kan därför verka övertygande, trots att de innehåller felaktigheter.

Det har internationellt bland annat varnats för att DeepSeek samlar in mer information än vad som är nödvändigt, medför integritets- och säkerhetsrisker kopplat till den information som samlas in och att tjänsten omfattas av problematisk lagstiftning. Den Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB) antog under sitt plenarmöte i februari 2025 ett uttalande om åldersförsäkringen och beslutade även att skapa en särskild arbetsgrupp för AI-tillämpning. Uttalandet syftar till att säkerställa ett konsekvent tillvägagångssätt för att fastställa ålder eller åldersintervall, för att skydda minderåriga samtidigt som dataskyddsförordningen följs. Arbetsgruppen kommer bland annat koordinera de nationella dataskyddsmyndigheternas åtgärder och stödja dem i att navigera i komplexiteten hos AI. Inga svenska myndigheter har i dagsläget vidtagit nationella åtgärder mot DeepSeek, eller kommit med nationella råd för den specifika tjänsten.

Informations- och IT-säkerhet och dataskydd vid användning av digitala tjänster i Malmö stad

Kommunstyrelsen beslutade 2018 om riktlinjer för behandling av personuppgifter i Malmö stad. Riktlinjerna syftar till att skapa en enhetlig hantering av personuppgifter, öka medborgarnas förtroende gentemot Malmö stads nämnder och bolag som personuppgiftsansvariga och stärka skyddet av enskildas personliga integritet. Riktlinjerna tydliggör att kommunens verksamheter aktivt ska ta ansvar och tillse att personuppgiftsbehandlingen efterlever dataskyddsförordningens krav. Utöver riktlinjerna har respektive nämnd regler som har anpassats utifrån nämndens uppdrag och verksamhet. Varje nämnd är ytterst ansvarig för att personuppgiftsbehandlingen efterlever dataskyddsförordningens krav och ska kunna visa detta.

Kommunstyrelsen beslutade 2022 om Malmö stads riktlinjer för informationssäkerhet. Varje nämnd är ansvarig för informationssäkerheten inom sin förvaltning och ska tillse att riktlinjer och underliggande styrdokument efterlevs. Ansvaret följer det ordinarie verksamhetsansvaret inom nämndsorganisationen. Riktlinjerna gäller för all informationshantering, oberoende av i vilken form eller vilket sammanhang som informationen förekommer. All information som Malmö stad ansvarar för ska behandlas på ett säkert och korrekt sätt. Skyddet ska anpassas efter informationens skyddsvärde, rådande förutsättningar, hot och risker. För att uppnå detta ska informationssäkerhet vara ett integrerat perspektiv och en medveten del av verksamhetens arbetsprocesser. Arbetet ska bedrivas systematiskt, riskbaserat och långsiktigt samt involvera relevanta kompetenser.

Respektive nämnd ska säkerställa att användningen av digitala tjänster som DeepSeek inom nämndens ansvarsområde sker i enlighet med riktlinjerna för informationssäkerhet och dataskydd. Som stöd har varje förvaltning informationssäkerhets- och dataskyddssamordnare som ingår i ett stadsövergripande nätverk under ledning av stadskontoret. Om det inte är möjligt att använda en digital tjänst på ett sätt som är förenligt med riktlinjerna ansvarar nämnden för att vidta åtgärder, antingen genom att avstå från att använda tjänsten eller genom att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder för att skydda information och informationsbehandlande resurser som Malmö stad ansvarar för.

AI och digitalisering i Malmö stad

Serviceenämnden ansvarar för att leda, utveckla och samordna kommunens gemensamma IT-och digitaliseringsfrågor, informationssystem och digital infrastruktur. Serviceförvaltningen har därför i samarbete med övriga förvaltningar tagit fram principer för digitalisering, en årlig utvecklingsplan för kommungemensam IT och digitalisering och en vägledning om publika och allmänt tillgängliga AI-tjänster. Malmö stads digitaliseringsarbete ska genomsyras av principerna: 1) digitalisering med omtanke, 2) skapa värde på nya sätt, 3) människors behov i centrum, 4) samarbeta över gränserna.

AI-vägledningen avser allmänt tillgängliga, kommersiella AI-baserade verktyg som ChatGPT, Microsoft Copilot med flera. Dessa system utmärks av låg tröskel för förstagångsansvändare i kombination med att Malmö stad har lågt eller inget inflytande över dem. Det betyder att Malmö stad inte har insyn i bakomliggande algoritmer, träningsdata eller den miljö som systemen utvecklats och befinner sig i. Syftet med vägledningen är att ge svar på vanliga frågor som berör områden som informationssäkerhet, juridik, etik, riskhantering och användbarhet. Samma regler om säkerhet, juridik och dataskydd gäller som vid användningen av en annan typ av digital

tjänst. Genom vägledningen får medarbetarna i skolförvaltningarna rekommendationer om hur de kan använda AI i sin verksamhet på ett lämpligt och lagligt sätt.

I utvecklingsplanen för kommungemensam IT och digitalisering för 2025 lyfts det att det inom ramen för digitalisering finns behov av stöd kring och ett gemensamt utforskande av nya teknologier och arbetssätt, där till exempel generativ AI som ChatGPT föder nya frågor kring möjligheter och risker. Under 2025 planeras stöd kopplat till användning och utveckling av AI. Serviceförvaltningen poängterar att det sannolikt behövs flera aktörer i staden för att kunna belysa frågeställningar ur olika perspektiv. I Malmö stad finns även nätverk för tjänstepersoner som arbetar med AI där man bland annat kan samarbeta kring gemensamma frågor och dela med sig av erfarenheter och omvärldsbevakning.

Skolförvaltningarnas och serviceförvaltningens synpunkter i ärendet

Stadskontoret har i beredningen av ärendet inhämtat synpunkter från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen och serviceförvaltningen.

Skolförvaltningarna hänvisar samtliga till att:

- förvaltningen inte själv blockerar hemsidor utan utgår ifrån de blockeringar som serviceförvaltningen (ITD) sätter via Malmö stads brandvägg.
- de arbetar utifrån vitlistningsprocesser vad det gäller pedagogiska tjänsters lämplig- och laglighet. Processen tydliggör vilka digitala läresurser som får användas av medarbetare och elever inom förvaltningen.

Utöver det uppger grundskoleförvaltningen också att den för elevers användning av Chromebooks samt medarbetares användning av Chrome-webbläsare tillämpar tekniska säkerhetsåtgärder. Säkerhetsåtgärder innebär att elevers och lärares sökresultat vid användning av Googles sökfunktion automatiskt filtrerar bort sexuellt innehåll och annat potentiellt stötande och olämpligt innehåll.

Grundskoleförvaltningen lyfter också att det på internet förekommer felaktig information och desinformation som deras elever behöver förhålla sig till och skaffa sig erfarenheter av att hantera. Utifrån läroplanen (Skolverket, Lgr22) ska eleverna kunna ”sova i en stor informationsmängd och pröva källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt”, vilket i sin tur ställer krav på att elever ges möjlighet att ta del av det innehåll som finns på internet för att öva på källkritik under organiserade former.

Serviceförvaltningen har utifrån ett IT-säkerhetsperspektiv gjort bedömningen att DeepSeek inte utgör någon förhöjd säkerhetsrisk för kommunens IT-miljö. Vidare anser serviceförvaltningen att det varken är ändamålsenligt eller hållbart att blockera

enskilda digitala tjänster på generella grunder. Förvaltningen menar att om sådana restriktioner skulle införas skulle löpande uppföljning och ständiga anpassningar krävas i takt med att nya tjänster tillkommer eller förändras. Ett sådant arbetssätt skulle medföra en betydande administrativ belastning utan att nödvändigtvis ge önskad effekt. Serviceförvaltningen rekommenderar istället att eventuella pedagogiska eller etiska frågor kopplade till användningen av DeepSeek hanteras genom riktlinjer och vägledning från berörd förvaltning, snarare än genom tekniska begränsningar. Även gymnasie- och vuxenförvaltningen poängterar att det snabbt skulle bli en ohållbar situation om organisationen skulle börja blockera lagliga tjänster för att de inte blivit explicit godkända.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar initiativtagarens bild av riskerna med AI-system som DeepSeek och ser att det är av stor vikt att Malmö stad som organisation arbetar för att hantera riskerna och arbeta förebyggande. Som med alla digitala tjänster kan det dessutom finnas risker relaterade till leverantören, avtalet och hur informationen hanteras i tjänsten. Det kan till exempel medföra att Malmö stads information utsätts för problematisk utomeuropeisk lagstiftning eller säkerhetsincidenter.

Stadskontoret bedömer dock att befintliga arbetssätt, styrdokument och planerade utvecklingsinsatser möjliggör för nämnderna att fatta informerade beslut om användningen av digitala tjänster, inklusive AI-system, i sin verksamhet. Den AI-grupp som finns behöver följa utvecklingen av DeepSeek i vår omvärld. Stadskontoret instämmer även i förvaltningarnas synpunkter om att det är viktigt att elever i Malmö stad lär sig känna igen och hantera riskerna med AI och att blockering av enskilda digitala tjänster skulle medföra en betydande administrativ belastning utan att nödvändigtvis ge önskad effekt. Här är kunskap om källkritik i skolorna av yttersta vikt.

Sammantaget anser stadskontoret att det inte är ett rimligt förfarande att blockera enskilda tjänster, utan förespråkar att AI-system hanteras i linje med befintliga arbetssätt för digitala tjänster och ser därför i nuläget inte anledning att stänga ner. Stadskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen avslår yrkandet i nämndinitiativet av Anton Sauer (C) om blockering av DeepSeek från Malmös skoldatorer.

Ansvariga

Agnes Wemme Nämndsekreterare

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör